Súd:	Okresný súd Bratislava I
Spisová značka:	11C/42/1996
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1196899046
Dátum vydania rozhodnutia:	13. 06. 2011
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Branislav Král
ECLI:	ECLI:SK:OSBA1:2011:1196899046.16

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I v Bratislave v konaní pred samosudcom JUDr. Branislavom Królom, v právnej veci navrhovateľa: D.. D. E., O.. F. X/F, XXX XX Bratislava, zastúpený: JUDr. Ľubomír Hlbočan, advokát, AK Vajnorská 20, Bratislava proti odporcovi: D.. F. A., C.., X. XX, XXX XX Bratislava, zastúpený: JUDr. Dušan Kubovčák, advokát, Grösslingova 58, Bratislava, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, takto

r o z h o d o l :

Odporca je povinný do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku zaslať k rukám navrhovateľa doporučený list na adresu: D.. D. E., O.. F. Č.. X/F, XXX XX Bratislava, tohto znenia:

"Vážený pán D.. D. E.

Ospravedlňujem sa Vám za výroky, ktoré som verejne predniesol v postavení prezidenta Slovenskej republiky v H. XXXX v rozhovore pre denník PRÁVO a dňa XX.X.XXXX na tlačovej besede v Bratislave, z ktorých citovali mnohé médiá a v ktorých som Vašu osobu urážal a kriminalizoval bezdôvodne, čo je mi ľúto.

Ospravedlňujem sa Vám týmto listom za výroky, ktorými som urážal a kriminalizoval Vašu osobu."

D.. F. A., C..,
bývalý prezident SR

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi nemajetkovú ujmu vo výške 3.319,-EUR v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Vo zvyšnej časti súd žalobný návrh zamieta.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľ sa žalobným návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 27. 02. 1996 domáhal voči odporcovi ochrany svojich osobnostných práv (občianskej a profesijnej cti a dôstojnosti) v dôsledku neoprávneného zásahu ako aj nemajetkovej ujmy, ktorá mu bola neoprávneným zásahom spôsobená.

Svoj návrh odôvodnil tým, že dňa 15.11.1995 vydala Česká tlačová agentúra správu pod nadpisom:

Prezident A. nepochybuje, že E. osobne riadil únos jeho syna.

Táto informácia, ktorú priniesla ČTK bola čerpaná z rozhovoru, ktorý poskytol odporca denníku Právo a na dopyt, či považuje za možné, že prepad a únos jeho syna riadil priamo riaditeľ tajnej služby, povedal:

"Podľa toho čo viem z najrôznejších zdrojov netreba o tom pochybovať".

Túto správu potom prevzalo viacero médií ako:

A) Rádio - Hlas ameriky, ktoré citovalo odporcu a uviedlo:

Prezident F. A. vo svojom rozhovore pre český denník Právo obvinil z únosu svojho syna tajnú službu Slovenskej republiky. Prezident tiež vyjadril presvedčenie, že v pozadí únosu figuroval šéf SIS D. E..

B) Denník SME zo dňa 23.10.1995, ktorý citoval odporcu:

"Minulý týždeň prezident Slovenskej republiky F. A. v rozhovore pre ČTK vyhlásil, že nepochybuje o účasti riaditeľa SIS D. E. na zavlečení svojho syna."

Dňa 15.2.1996 zvolal odporca tlačovú besedu v Bratislave a o.i. na tejto uviedol:

" Pracovníci SIS a jej technika sa podieľali na zavlečení môjho syna do Rakúska, pričom bez vedomia riaditeľa tajnej služby by sa takáto akcia nemohla uskutočniť".

Na základe tejto tlačovej besedy opätovne viacero médií citovalo o.i. odporcu takto:
A/ Denník Právo dňa 16.2.1996

"Premiér F. zrejme o celej akcii nevedel, čo ale nie je možné povedať o riaditeľovi SIS D. E.. Bez jeho súhlasu by to nebolo možné." - povedal ďalej A..

B/ Denník Národná obroda dňa 16.2.1996, Bratislava

" Na včerajšej tlačovej besede, ktorú ako reakciu na predvčerajšie tvrdenie premiéra V.. F. v Rakúsku zvolal prezident F.. A. o.i. uviedol, že technika a ľudia SIS sa podieľali na únose jeho syna, že je presvedčený o nemožnosti urobiť to bez vedomia riaditeľa SIS D. E. a že podľa jeho názoru by ten mal dobrovoľne odstúpiť alebo by ho mala vláda odvolať, aby sa záležitosť mohla vyšetriť."

C/ Die Presse dňa 17.2.1996, str. 10, v článku Prezident ostro kritizuje:

"Som presvedčený, že sa tajná služba zúčastnila na únose, ale nepredpokladám, že by o tom vedel premiér", povedal prezident". Podľa neho ten kto určite o akcii vedel, je šéf tajnej služby D. E., preto F. prívrženca žiadal o odstúpenie"

D/ Mladá fronta dnes zo dňa 19.2.1996, str. 6

"Autorom poslednej novinky je ďalej sám prezident A., ktorý verejne obvinil z únosu syna SIS a jej riaditeľa E.".

V konaní pred Vyšším krajinským súdom vo Viedni vo svojej svedeckej výpovedi odporca uviedol o.i., že od vysokopostaveného slovenského policajného dôstojníka sa dozvedel, že na odvlečení jeho syna sa s určitosťou podieľali vozidlá SIS a opätovne vyhlásil: "Celú akciu uskutočňoval riaditeľ slovenskej tajnej služby". Ďalej uviedol, že "Vyšetrovateľ na základe výpovede H. G.. vypovedal, že únos osobne riadil riaditeľ SIS D. E." - povedal F.. A.. Tieto informácie priniesli viaceré médiá SR o.i. denník Pravda zo dňa 21.2.1996, 22.2.1996.

Navrhovateľ tvrdenia odporcu považuje za hrubé obviňovanie a osočovanie jeho osoby. Navrhovateľ, vzhľadom na tvrdenia uvádzané odporcom, ktoré voči nemu odporca systematicky na verejnosti prednášal, mu navrhovateľ dňa 20.10.1995 poslal otvorený list, ktorým sa snažil o to, aby si odporca

uvedomil, že hrubo znevažuje a obviňuje navrhovateľa na verejnosti a činí tak zásahy voči navrhovateľovi chránené zákonom a ústavou.

Odporca popísaným prednášaním výrokov vo svojom postavení voči osobe navrhovateľa vytvára sústavne stav šírenia difamujúcich tvrdení o navrhovateľovi, ktoré poškodzujú jeho meno, občiansku česť a dôstojnosť na verejnosti. Konanie odporcu je o to zarážajúcejšie, že k tomu využíva svoje postavenie v spoločnosti, čo zvyšuje účinnosť zásahu. Odporca voči osobe navrhovateľa týmto konaním vykonáva postupnú a cielenú kampaň, cieľom ktorej je odviesť pozornosť od trestných vecí svojho syna a znižovať navrhovateľovu vážnosť, česť a ľudskú dôstojnosť na verejnosti.

Odporca žiadal žalobný návrh v celom rozsahu zamietnuť dôvodiac, že je nesporné, že navrhovateľ ani jeden z výrokov, ktoré cituje v žalobe, nemôže označiť za výroky odporcu resp. za odporcovo ohováranie jeho osoby. Zo žaloby vyplýva, že sa vždy jedná o interpretácie tretích subjektov, ktoré ktokoľvek môže akýmkoľvek spôsobom zdeformovať a za túto mieru deformácie nemôže niesť zodpovednosť odporca, a nie je ani povinný o takejto deformácii predkladať dôkazy. Dôkaz pravdy by odporca musel predložiť výlučne o vlastných výrokoch. Pokiaľ ide o svedectvo pred Krajinským súdom vo Viedni, odporca uviedol, že jeho svedectvo sa opieralo o iné svedectvo - svedka H. G.., pracovníka SIS a teda podriadeného navrhovateľovi. Odporca ďalej uviedol, že podľa agentúry FOCUS, ktorá sa zaoberá prieskumom verejnej mienky na Slovensku viac ako 70% obyvateľstva sa domnieva, myslí si, alebo je presvedčených, že na únose jeho syna do Rakúska sa podieľala Slovenská informačná služba, ktorá je riadená navrhovateľom.

Ďalej odporca poukázal na to, že nie je možné stotožňovať kritiku, ktorá je oprávnená a pravdivá so zásahom do osobnostnej integrity navrhovateľa. Navrhovateľ ani v jednom z inkriminujúcich údajných výrokoch odporcu nepreukázal, že by sa malo jednať o neoprávnené zásahy, nepravdivé tvrdenia. Podľa odporcu navrhovateľ musí v rámci svojho dôkazného bremena dokázať nielen, že odporca sám akékoľvek inkriminujúce výroky predniesol, ale aj skutočnosť, že práve na ich nepravdivosť je jeho domáhanie sa ochrany dôvodné.

Navrhovateľ dňa 22.3.2006 žiadal súd o pripustenie zmeny žalobného návrhu tak, že žiadal, aby súd rozsudkom uložil odporcovi povinnosť zdržať sa neoprávnených zásahov do práva navrhovateľa na ochranu osobnosti, najmä verejne nevyhlasovať a nešíriť skutočnosti o jeho údajnom podiele na únose jeho syna F.. A.V. ml. do Rakúska, najmä vyslovovať presvedčenie, indície a tvrdenia, že navrhovateľ túto akciu viedol, že má o nej vedomosť a priamo sa na nej ako riaditeľ SIS podieľal. Ďalej sa domáhal uloženia povinnosti odporcovi zaslať k rukám navrhovateľa doporučený list s ospravedlnením ako aj nemajetkovej ujmy vo výške 1.000.000,-Sk.

Súd poslednú navrhovanú zmenu žalobného petitu pripustil uznesením zo dňa 24.3.2006.

Súd vykonal vo veci dokazovanie výsluchom účastníkov konania, písomnými prepismi článkov s názvom: Zavlečenie F.. A. ml. bol trestný čin zo dňa 15.2.1996, F.. A. o výrokoch predsedu vlády zo dňa 15.2.1996, SIS participovala na trestnom čine zavlečenia, Z tlačovej besedy prezidenta SR F.. A. z 15.2.1996, listom prezidenta SR zo dňa 12.12.1995, listom navrhovateľa zo dňa 20.10.1995, záznamom z tlačovej konferencie odporcu, ktorý uviedla STV 15.2.1996, záznamom z tejto konferencie ako ho uviedla TASR 15.2.1996, prepis rozhovoru odporcu pre rádio Slobodná Európa, obsahom videokazety s nahrávkou tlačovej besedy odporcu, zápisom z rozhovoru s odporcom a jeho synom o rozsudku vyššieho krajinského súdu vo Viedni zo dňa 21.2.1996, interview s hovorcom odporcu o žalobe D.. E. na F.. A., článkami v denníku SME s názvom: Advokát prezidenta A. dementuje správu TASR, nálezom Ústavného súdu SR I. ÚS 48/99, rozhodnutím Vrchného krajinského súdu vo Viedni 22 Ns 13/95, článkom SME z 13.1.2004 s názvom Za kauzou by mala byť aspoň politická bodka, písomnými vyjadreniami účastníkov, ako aj ostatným spisovým materiálom, pričom ustálil nasledovný skutkový stav:

Z pomedzi predložených článkov a tlačových správ sa súd zaoberal len tými, ktoré priamo citujú slová odporcu, ktoré verejne predniesol na adresu navrhovateľa:

V článku s názvom Prezident SR: zavlečenie F.. A. ml. bol trestný čin sa uvádza:

"Fakty, indície a svedectvá dnes pre každého súdneho človeka hovoria jasne - išlo o trestný čin". Týmito slovami reagoval na dnešnej tlačovej besede v Bratislave prezident SR F. A. na vyhlásenia premiéra SR V. F., ktorý v stredu na tlačovej besede v Rakúsku hovoril aj o kauze zavlečenia F.. A. ml. do tejto krajiny.

V článku s názvom SIS participovala na trestnom čine zavlečenia sa o.i. uvádza:

"Bolo by možné rekapitulovať množstvo faktov dnes už verejne známych, že Slovenská informačná služba na tomto trestnom čine participovala technikou i osobami" Prezident SR F. A. to vyhlásil na dnešnej tlačovej besede.

Zo záznamu z tlačovej besedy odporcu zo dňa 15.2.1996 (rovnaký obsah obsahuje aj nahrávka tejto besedy zachytená na videokazete, ktorú súd prehral na pojednávaní konanom dňa 23.5.2011) súd poukazuje na výroky odporcu:

"Podľa F.. A. sa pracovníci SIS a jej technika podieľali na zavlečení jeho syna do Rakúska, pričom bez vedomia riaditeľa tajnej služby by sa takáto akcia nemohla uskutočniť. Nemusel však o nej vedieť slovenský premiér V. F."

"Podľa neho v prípade ak by sa dokázalo, že na zavlečení F. A. ml. sa aspoň individuálne podieľali príslušníci SIS, mala by vláda SR vyvodiť z toho závery tým, že odvolá riaditeľa SIS D. E. z funkcie"

Z prepisu stanoviska odporcu k vyjadreniam premiéra V. F. k prípadu F..A.. mladšieho odvysielaného STV1 v Televíznych novinách dňa 15.2.1996 vyplynulo, že na premiérovu pochybnosť, či skutočne išlo o zavlečenie slovenského občana do susedného štátu, teda o únos, prezident povedal: "fakty, indície a svedectvá jasne potvrdzujú, že išlo o trestný čin. .....bolo by možné rekapitulovať množstvom faktov dnes už verejne známych, že SIS na tomto trestnom čine participovala.....

Zo správy TASR z 15.2.1996 s názvom: Z tlačovej besedy prezidenta SR F.. A. vyplynulo, že odporca okrem iných predniesol aj výrok: "že sa pracovníci SIS a jej technika podieľali na zavlečení jeho syna do Rakúska, pričom bez vedomia riaditeľa tajnej služby by sa takáto akcia nemohla uskutočniť".

V rozhovore odvysielanom v rádiu Slobodná Európa dňa 15.2.1996 odporca o.i. (to čo bolo už uvedené vyššie) na novinársku otázku, či si myslí, že o únose bol informovaný riaditeľ SIS odporca odvetil: "No určite, bez riaditeľa SIS by sa takáto akcia nemohla uskutočniť". Na otázku, aké závery by sa mali vyvodiť z toho, ak by sa prípadne dokázalo, že sa na únose podieľali príslušníci SIS, odporca uviedol: "Za tejto situácie, ktorá tu existuje, ktorá prekročila naše hranice, ktorá je známa vo svete, že vo všetkých dobre fungujúcich demokratických krajinách dochádza k tomu, že v takomto prípade šéf príslušnej inštitúcie dobrovoľne odstupuje, aby umožnil napraviť dobré meno príslušného štátneho orgánu, ktorý je z takejto činnosti podozrivý. Ak sa naozaj dokáže, tak aj ja verím, že minimálne k takýmto krokom dôjde, že odstúpi riaditeľ SIS, prípadne, že ho vláda odvolá z funkcie".

V rozhovore odvysielanom v rádiu Slobodná Európa dňa 21.2.1996 sa okrem iného konštatuje: Slovenský prezident rozpráva, že sa od vysoko postaveného policajného dôstojníka dozvedel, že na odvlečení sa s určitosťou podieľali vozidlá Slovenskej informačnej služby a opätovne vyhlasuje: "Celú akciu usmerňoval riaditeľ Slovenskej tajnej služby". Taký je stručný popis utorkovej výpovede prezidenta F. A., ako ju zaznamenalo stredajšie vydanie rakúskeho denníka Die Presse.

V predmetnom rozhovore pre rádio Slobodná Európa odporca uviedol: "Ja som len potvrdil to, čo viem. To čo som už hovoril doma. Takže nič nového, koho iného pretože zatiaľ ani vyšetrovatelia nejaké iné indície o nejakom inom možnom nehovorili, nezmienili sa. Čiže zatiaľ je len jedna jediná verzia, ktorá je ako tak a myslím si, že dosť dôkladne zdokumentovaná. Takže v tomto prípade je ťažko hovoriť o niečom inom." Išlo o odpoveď na novinársku otázku: Ako zo zorného uhla svojej prezidentskej funkcie hodnotí fakt, že rakúsky súd obvinil slovenské štátne orgány zo spoluúčasti na únose a napokon vo svojej svedeckej výpovedi on sám pripustil, že technika a pracovníci slovenského štátneho orgánu, konkrétne SIS, sa podieľali na tomto násilnom zavlečení jeho syna do cudziny.

Posledný článok predložený v rámci dôkazov bol článok denníka SME zo dňa 13.1.2004 s názvom: A.: "Za kauzou by mala byť aspoň politická bodka", v ktorom je popísaný rozhovor s odporcom, v ktorom

samotný odporca uvádza: "Dávno som D. E., V. Mečiarovi a všetkým, čo robili protivenstvo mne a môjmu synovi odpustil. Nemám potešenie z toho, že sa dnes ocitajú v takejto situácii. Keby som bol prezidentom, tak by som ich omilostil, aby nemuseli ísť do väzenia za únos, ale trval by som na uskutočnení súdnych procesov, aby súdy vyniesli rozsudok a aby neexistovala žiadna pochybnosť, či sa to stalo a kto je za to zodpovedný. Dodnes sú občania, ktorí veria F., že to bol fingovaný únos. ....Únos, to nie je A. osobná či súkromná záležitosť, ale vážna celospoločenská kauza."

Navrhovateľ vo svojom liste zo dňa 20.10.1995 adresovanom odporcovi uviedol, že s hlbokým znepokojením prijal vyhlásenie odporcu Českej tlačovej kancelárii, ktoré priniesli niektoré denníky dňa 20.10.1995 o jeho osobnej účasti pri údajnom prepade a zavlečení F. A. ml. do Rakúska. V predmetnom liste navrhovateľ dôrazne odmietol akékoľvek úvahy a ničím nepodložené konštrukcie, ktorými sa niektoré osoby, vrátane odporcu, snažia kriminalizovať SIS a jej predstaviteľov. Navrhovateľ v liste vyhlásil , že SIS ako štátny orgán ani navrhovateľ nemajú nič spoločné s údajným únosom F. A. ml.

Na predmetný list reagoval odporca listom zo dňa 12.12.1995 v ktorom o.i. uviedol, že .....znepokojenie navrhovateľa zrejme vyplynulo zo svedeckých výpovedí, z vecných a listinných dôkazov, ktoré zreteľne poukazujú na účasť príslušníkov SIS a špeciálnej techniky SIS na prepadnutí a zavlečení občana SR do cudziny. Za tohto stavu "v príkrom rozpore s elementárnymi zásadami právneho a demokratického štátu" nie je dôvera odporcu v dosiaľ zhromaždené dôkazy, ale navrhovateľovo odmietanie zbaviť konkrétne zistených príslušníkov SIS mlčanlivosti a umožniť prehliadku presne určených objektov, automobilov a technických prostriedkov. Iba takým postupom možno buď vyvrátiť vážne podozrenie a očistiť SIS, alebo naopak, presne zistiť konkrétnych vinníkov.....

Navrhovateľ v konaní pred súdom poukázal na to, že ak obrana odporcu postavená na tom, že sa jedná o interpretáciu výrokov médiami a nie o výroky samotného odporcu, tak toto je možné považovať za spochybnenie profesionality novinárov. Z obsahu videokazety je zrejmé a nespochybniteľné, že túto tlačovú konferenciu zvolal odporca ako prezident SR v priestoroch v ktorých vykonáva svoju funkciu, slovo novinárom udeľoval jeho tlačový hovorca a bolo v týchto priestoroch poskytované občerstvenie prítomným zástupcom médií. Preto má navrhovateľ za to, že odporca týmto spôsobom, t.j. štátne orgány slúžili odporcovi na vyrovnávanie si jeho osobných účtov. Doposiaľ neexistuje zmienka o dôkaze pravdy voči osobe navrhovateľa. Navrhovateľ v ďalšom poukázal, že v právnom štáte existuje resp. platí prezumpcia neviny. Do dnešného dňa nebol navrhovateľ odsúdený za spáchanie trestného činu. V roku 1993 bol obvinený zo spáchania trestného činu hanobenia prezidenta republiky a to na základe podnetu práve odporcu. Nikto a tobôž nie vrcholný predstaviteľ štátu nemá právo spájať osobu navrhovateľa zo spáchaním trestného činu bez toho, aby neznášal dôsledky z toho plynúce.

Právny zástupca odporcu na pojednávaní konanom dňa 18.11.1997 okrem iného potvrdil, že čo sa týka výroku, že pracovníci SIS a jej technika sa podieľali na zavlečení F. A. ml. do Rakúska, pričom bez vedomia riaditeľa tajnej služby by sa takáto akcia nemohla uskutočniť nie je sporné, že tieto výroky odporca predniesol. Tieto výroky predniesol však potom ako informáciu o veci dostal od príslušníkov SIS. Konkrétne poukázal na výpoveď svedka G., príslušníka SIS ako aj na informácie iných pracovníkov SIS, ktorí mali vedomosť o účasti SIS na zavlečení syna odporcu do cudziny. Na pojednávaní konanom dňa 6.11.2000 uviedol, že žiadny štátny úradník nemôže vykonávať štátny teror na území v ktorom pôsobí, pričom unášanie občana nie je ničím iným než štátnym terorom. Postačuje to, čo bolo vo veci zhromaždené a na základe týchto zhromaždených skutočností je možné verifikovať účasť SIS a E. na únose, pričom je irelevantné, či je navrhovateľ stíhaný, kedy a na aký trest bude odsúdený. V tomto konaní ide o to, či výroky prednesené odporcom zasiahli do osobnostnej sféry navrhovateľa.

Rovnako odporca vo svojom vyjadrení zo dňa 26.11.1997 adresovanom súdu potvrdil, že nepopiera a nikdy ani nepopieral výroky, ktoré predniesol na tlačovej konferencii. Potvrdil, že pokiaľ bol citovaný v médiách jedná sa o jeho výroky ku ktorým sa hlási so všetkou zodpovednosťou.

Obdobne aj v článku denníka SME zo dňa 27.11.1997 sa uvádza, že "v spore E. žaluje A. o.i. za výrok prezidenta, že pracovníci SIS a jej technika sa podieľali na zavlečení môjho syna do Rakúska, pričom bez vedomia riaditeľa tajnej služby by sa takáto akcia nemohla uskutočniť. Prezident tento výrok nepopiera ani nespochybňuje povedal právny zástupca prezidenta JUDr. Kubovčák.

Rovnako v podaní zo dňa 14.7.1999 (odvolanie voči uzneseniu o prerušení konania) odporca v rámci právnej argumentácie v spor o.i. uviedol:.....pričom je nesporné, teda pravdivé, že môj syn bol unesený a tiež, že sa na jeho únose podieľala SIS-ka resp. priamo aj navrhovateľ ako jej riaditeľ, keďže uvedené je pravdou, nemôže ísť o neoprávnený zásah.....

Odporca na pojednávaní konanom dňa 9.12.2005 uviedol, že trvá na tom, že únoscom jeho syna je SIS na čele s p. E., je zdokladované, že tento skutok sa stal. Spochybnil skutočnosť, že by zasiahol do integrity osobnosti navrhovateľa tým, že prehlásil, že za únosom jeho syna je p. E.. Časť spoločnosti v súčasnom období hodnotí tento čin navrhovateľa ako čin, ktorý bránil zriadenie a časť spoločnosti tento čin, považuje za trestuhodný a podlý čin. Odporca len vyslovil konštatovanie v danom období.

Z nálezu Ústavného súdu SR č. I. ÚS 48/99 o.i. je zrejmé, že dňa 31.8.1995 došlo ku škode D.. F. A., nar. X.XX.XXXX, ku spáchaniu viacerých skutkov, ktoré boli neskôr kvalifikované ako trestné činy zavlečenia do cudziny a v súbehu s ním spáchané ďalšie trestné činy - trestný čin lúpeže, porušovania domovej slobody, zneužívania právomoci verejného činiteľa a iné. Je zrejmé, že predseda vlády SR vykonávajúci niektoré právomoci prezidenta SR vydal dňa 3.3.1998 rozhodnutie o amnestii, ktoré bolo uverejnené v Zbierke zákonov SR pod č. 55/1998 Z.z., ktorým v čl. VI nariadil, aby sa nezačínalo, a ak sa začalo, aby sa zastavilo trestné stíhanie za trestné činy spáchané v súvislosti s oznámením o zavlečení F. A. ml. do cudziny. Predseda vlády SR, súc i naďalej poverený vykonávať niektoré právomoci prezidenta SR, vydal dňa 7.7.1998 rozhodnutie o amnestii, ktoré bolo uverejnené v Zbierke zákonov pod č. 214/1998 Z.z., ktorým v článku II nariadil, aby sa nezačínalo, a ak sa začalo, aby sa zastavilo trestné konanie pre podozrenie z trestných činov, ktoré mali byť spáchané v súvislosti s oznámeným zavlečením D.. F. A., nar. X.XX.XXXX do cudziny, ku ktorému malo dôjsť 31. augusta 1995. Predseda vlády SR bez poverenia vládou SR na výkon niektorých právomocí prezidenta SR vydal dňa 8.12.1998 rozhodnutie o amnestii, uverejnené v Zbierke zákonov SR pod č. 375/1998 Z.z., ktorým článok VI rozhodnutia o amnestii z 3.3.1998 a článok II rozhodnutia o amnestii zo 7.7.1998 vypustil. Ústavný súd SR podal v konaní vedenom pod sp. zn. I.ÚS 30/99 výklad článku 102 ods. 1 písm. i) Ústavy SR, podľa ktorého amnestiu nemožno meniť.

Ústavný súd v náleze č. I. ÚS 48/99 jednoznačne skonštatoval, že sa amnestia dotýkala nielen trestných činov, ktoré mali umožniť spáchanie trestného činu zavlečenia do cudziny, ale aj samotného zavlečenia.

Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Odvolací súd vo svojom uznesení zo dňa 31.5.2000 sp. zn. 15 Co 40/2000, ktorým zrušil uznesenie súdu prvého stupňa o prerušení konania, jasne konštatoval, že predmet sporu je čisto občianskoprávny v žiadnom prípade nebude možné v rámci dokazovania uspokojiť sa s dôkazmi vykonanými pred orgánmi činnými v trestnom konaní. Rozhodnutie v prejednávanej veci nie je závislé od rozhodnutia v trestnom konaní vedenom proti navrhovateľovi (aj keď v tejto kauze voči navrhovateľovi trestné konanie vedené nebolo).

Inak povedané v predmetnej veci bolo potrebné posúdiť či výroky odporcu prednesené pred médiami a ktoré zazneli na tlačovej konferencii zvolanej odporcom (a ku ktorým sa prihlásil odporca aj v tomto konaní) zasiahli/nezasiahli do osobnostných práv navrhovateľa, a ak áno, zistiť v akej miere, zároveň

posúdiť či v ich dôsledku došlo/nedošlo k zníženiu dôstojnosti navrhovateľa v spoločnosti a teda či tu je namieste priznať navrhovateľovi nemajetkovú ujmu, a ak áno, zistiť (vzhľadom na následky) jej výšku.

Predpokladom úspešného uplatňovania práva na ochranu osobnosti je jednak to, že došlo k neoprávnenému zásahu a jednak to, že tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na právach chránených ustanoveniami § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Obe tieto náležitosti musia byť splnené, aby vznikol právny vzťah, ktorého obsahom je právo domáhať sa ochrany podľa ust. § 11 OZ a povinnosť súdom uložené sankcie znášať. Na úspešné uplatnenie práva na ochranu osobnosti sa nevyžaduje vyvolanie následkov, ale stačí, že zásah bol objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva chránené ustanovením § 11 OZ. Neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti je konanie, ktoré zasahuje do práv chránených ust. § 11 OZ a je v rozpore s právami a povinnosťami pôvodcu zásahu, stanovenými právnym poriadkom. Neoprávneným zásahom je v zásade každé nepravdivé tvrdenie alebo obvinenie, ktoré zasahuje do práv chránených ust. §11 OZ. Bez významu je skutočnosť, či pôvodca zásahu si bol vedomý nepravdivosti svojho tvrdenia alebo neopodstatnenosti vzneseného obvinenia alebo šlo iba o nedbanlivostné prevzatie poznatkov a ich rozširovanie. Rovnako nie je dôležité z akých zdrojov pri svojich vyhláseniach subjekt zásahu vychádzal. Možno uzavrieť, že neoprávneným zásahom je teda konanie, ktoré svojim obsahom, formou a cieľom sa dotýka práv chránených ust. § 11 OZ a je objektívne spôsobilé tieto chránené práva narušiť, prípadne ohroziť.

Pri zisťovaní, či v danom prípade došlo k neoprávnenému zásahu odporcu do osobnostných práv navrhovateľa sa súd v prvom rade zaoberal otázkou pravdivosti tvrdení resp. výrokov odporcu verejne prednesených na adresu navrhovateľa. Tu bolo potrebné si uvedomiť aj to, či odporca v danom prípade verejne predniesol svoje výroky ako skutkové tvrdenia alebo len ako hodnotiaci úsudok. Je nepochybné, že odporca o.i. predniesol aj tieto výroky: "Pracovníci SIS a jej technika podieľali na zavlečení môjho syna do Rakúska, pričom bez vedomia riaditeľa tajnej služby by sa takáto akcia nemohla uskutočniť". To, že v takomto znení odporca výrok skutočne predniesol, potvrdil aj samotný odporca v konaní pred súdom. V ďalšom možno citovať odporcu: "No určite, bez riaditeľa SIS by sa takáto akcia nemohla uskutočniť". Išlo o odpoveď odporcu na novinársku otázku v rozhovore odvysielanom v rádiu Slobodná Európa dňa 15.2.1996, či si myslí, že o únose bol informovaný riaditeľ SIS. V ďalšom rozhovore odvysielanom v rádiu Slobodná Európa dňa 21.2.1996 sa odporca vyjadril nasledovne: "Celú akciu usmerňoval riaditeľ Slovenskej tajnej služby".

Je teda nepochybné, že odporca z únosu (zavlečenia) svojho syna do cudziny obvinil práve odporcu, pričom väčšina výrokov, ktoré pri tom použil, nie sú hodnotiacimi úsudkami odporcu, ale nepochybne predstavujú skutkové tvrdenia. To, že ide o skutkové tvrdenia nasvedčujú aj ďalšie výroky ako napr. "Fakty, indície a svedectvá dnes pre každého súdneho človeka hovoria jasne - išlo o trestný čin". "Bolo by možné rekapitulovať množstvo faktov dnes už verejne známych, že Slovenská informačná služba na tomto trestnom čine participovala technikou i osobami". Je teda zrejmé, že odporca nepriamo obvinil navrhovateľa zo spáchania skutku, ktorý sám vo svojich výrokoch označuje za trestný čin (čím zvýrazňuje jeho spoločenskú nebezpečnosť), pričom, ako to vyplýva z jeho výpovedí svoje výroky opiera o skutočnosti, ktoré zistil z trestného konania, najmä (v čase keď tieto výroky verejne predniesol) len z výpovede svedka H.. G..

Zásah, spočívajúci v tvrdenej, avšak právoplatným rozsudkom súdu nepreukázanej trestnej činnosti, je neoprávneným zásahom do osobnostných práv a v podstate zakladá nárok oprávnenej osoby domáhať sa náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

V danej kauze však neexistovalo (v čase keď boli výroky prednesené) a ani v súčasnosti neexistuje právoplatné rozhodnutie súdu o tom, že navrhovateľ spáchal príp. sa podieľal na spáchaní tohto trestného činu. Dokonca v tejto veci (do času vydania amnestií) nebol navrhovateľ v tejto veci ani trestne stíhaný resp. mu nebolo vznesené obvinenie zo spáchania trestného činu. Napriek tomu odporca nepriamo navrhovateľa zo spáchania tohto trestného činu obvinil. Tu treba zdôrazniť, že odporca si v tom čase musel byť vedomý, akým spôsobom (t.j. aké výrazové prostriedky používa) prezentuje svoje výroky a to aj s poukazom na jeho vtedajšie postavenie prezidenta Slovenskej republiky. Ak odporca po oboznámení sa s výpoveďou svedka G. usúdil, že navrhovateľ skutočne mohol participovať na zavlečení jeho syna do cudziny, mal zvoliť také vyjadrovacie prostriedky, ktoré by boli primerané, ktorými (vzhľadom na v tom čase neukončené trestné konanie) by nezasiahol do osobnostných práv inej osoby (aj vzhľadom na zásadu prezumpcie neviny) a ktorými by (bez toho, aby nepriamo obvinil

navrhovateľa zo spáchania trestného činu) poskytol verejnosti tieto podozrenia tak, aby si každý čitateľ príp. poslucháč mohol na základe týchto skutočností urobiť vlastný názor na danú vec. Odporca sa mohol napr. vyjadriť tak, že dôvodne podozrieva....., že nie je vylúčené....., že sa domnieva,.....a pod. V takomto prípade by bolo možné hovoriť o tom, že odporca vyjadruje len svoje hodnotiace úsudky o danej kauze, ktoré opiera o určité dôkazy s ktorými sa doposiaľ oboznámil. Ak však odporca vo svojich vyjadreniach použil výrazy ako: "Slovenská informačná služba na tomto trestnom čine participovala technikou i osobami", " No určite, bez riaditeľa SIS by sa takáto akcia nemohla uskutočniť", "Celú akciu usmerňoval riaditeľ Slovenskej tajnej služby" je nepochybné, že nehodnotil situáciu zo svojho pohľadu ako hodnotiace úsudky, ale jasne tieto tvrdenia predniesol ako fakty (skutkové tvrdenia), hoci v tom čase žiaden štátny orgán (resp. súd) ešte nerozhodol o vine/nevine navrhovateľa resp. nebolo tu ani voči osobe navrhovateľa vedené trestné stíhanie.

Bez ohľadu na pravdivosť alebo nepravdivosť týchto skutkových tvrdení (vzhľadom na amnestie udelené v tejto kauze sa pravdepodobne o skutočnej pravde už verejnosť nedozvie), aj keby sa v budúcnosti preukázala pravdivosť týchto skutkových tvrdení, nič to nemení na veci, že v čase, kedy boli výroky prednesené, nebola vina navrhovateľa resp. účasť navrhovateľa na spáchaní tohto trestného činu potvrdená rozhodnutím súdu. Práve preto odporca bol povinný pri svojich výrokoch postupovať tak (t.j. zvoliť také výrazové prostriedky), aby v tom čase v čo najmenšej miere svojimi výrokmi zasiahol do osobnostných práv navrhovateľa. Na vyslovenie resp. obvinenie navrhovateľa z účasti na trestnom čine odporcu neoprávňovalo to, že tomu nasvedčoval v tom čase jediný dôkaz v trestnom konaní, ktorým bola výpoveď jedného svedka. Len súdy sú oprávnené hodnotiť dôkazy v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov, pričom každý jeden dôkaz treba hodnotiť samostatne ako aj vo vzájomnej súvislosti s ďalšími dôkazmi, pričom treba každý dôkaz vyhodnocovať aj s ohľadom na jeho dôveryhodnosť. Až po posúdení všetkých vykonaných dôkazov a dôvodnom vylúčení všetkých do úvahy prichádzajúcich verzií prípadu, je možné konštatovať (aj to len vecne a miestne príslušný trestný súd v trestnom rozsudku), či navrhovateľ spáchal resp. participoval na spáchaní trestného činu. Nemožno pri takejto úvahe vychádzať len z jedného dôkazu, a bez vyčkania aspoň do skončenia vyšetrovania resp. aspoň do doby podania obžaloby, niekoho verejne obviniť z trestnej činnosti.

Z judikatúry Najvyššieho súdu SR vyplýva aj to, že v niektorých prípadoch aj pravdivé tvrdenie je nutné považovať za neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti, pokiaľ je objektívne spôsobilé privodiť navrhovateľovi ujmu. Inak povedané, aj pri vyslovení pravdivého tvrdenia (a o to viac ak je toto tvrdenie prezentované verejne a osobou, ktorá požíva spoločenské uznanie, ktorou nepochybne osoba prezidenta Slovenskej republiky je) si treba počínať tak, aby takto zverejnené informácie nezasiahli do osobnostných práv fyzickej osoby. Tomu treba prispôsobiť aj vyjadrovacie prostriedky, použitie slov, a pod. a najmä, ak ide o informáciu, ktorá by mohla súvisieť s podozrením zo spáchania trestného činu, aj rešpektovať zásadu prezumpcie neviny takejto osoby, najmä pokiaľ ide o štádium v akom sa momentálne trestné konanie nachádza. Uvedeným sa odporca pri prezentovaní svojich výrokov dôsledne neriadil, a hoci by sa v budúcnosti jeho skutkové tvrdenia preukázali ako pravdivé, je nepochybné, že svojimi výrokmi zasiahol do osobnostných práv navrhovateľa.
Výrazy a slovné spojenia, ktoré odporca použil vo svojich vyjadreniach pre jednotlivé médiá a ktoré odzneli aj na ním zvolanej tlačovej konferencii, jednoznačne poukazujú na to, že navrhovateľ nesie zodpovednosť (minimálne nepriamo) za spáchanie trestného činu a to trestného činu zavlečenia do cudziny, pričom takto predmetné výroky musel vnímať aj bežný čitateľ. Preto argument odporcu o tom, že väčšina žalobou napadnutých výrokov sú len interpretáciami jeho výrokov médiami neobstojí, nakoľko sám odporca niektoré z týchto výrokov označil za svoje, pričom vo väčšine prípadov išlo práve o výroky, v ktorých odporca spájal osobu navrhovateľa zo spáchaním predmetného trestného činu.

V tomto smere súd poukazuje na to, že takmer každé vyjadrenie odporcu o navrhovateľovi možno vnímať v takom svetle, aký chcel odporca u bežného čitateľa aj skutočne vyvolať. To, že odporca vo svojich výrokoch vyslovene neuviedol, že napr. navrhovateľ dal priamy príkaz svojim podriadeným na zavlečenie jeho syna do cudziny, samo o sebe ešte nehovorí, že odporca (aj bez použitia týchto slovných spojení) nevyvolával u bežného čitateľa/poslucháča dojem, že tomu tak v skutočnosti aj bolo, čo muselo nepochybne byť aj úmyslom samotného odporcu. Podľa súdu, odporca nepochybne mal za cieľ vyvolať u bežného čitateľa dojem o tom, že navrhovateľ participoval svojimi príkazmi na spáchaní tohto trestného činu. Odporcom použité výrazy, ako aj spôsob ich podania a zverejnenia (na oficiálnej tlačovej konferencii prezidenta SR) nedávali priestor u bežného občana pre vytvorenie si vlastného názoru, odlišného od názoru odporcu. Dokonca možno konštatovať (čo nepochybne vyplýva aj z prieskumu

verejnej mienky FOCUS), že by sme asi našli len malú skupinu osôb, ktorá by si, v dôsledku zverejnených výrokov, nemyslela, že navrhovateľ skutočne neparticipoval resp. nebol účastný na spáchaní tohto trestného činu.
Odporca bez toho, aby bola riadne a bez akýchkoľvek iných pochybností preukázaná pravdivosť jeho výrokov, tieto podsunul čitateľom ako pravdivý fakt, a to v čase, keď si touto skutkovou okolnosťou nemohol byť úplne istý, nakoľko vyšetrovanie v tejto veci nebolo ukončené. Nič na tom nemení ani fakt, že by sa tieto informácie neskôr potvrdili ako pravdivé.

Pokiaľ odporca v ďalšom argumentuje tým, že jeho výroky boli len vyjadrením vecnej, rámec prípustnosti neprekračujúcej kritiky, súd sa s týmto argumentom rovnako nestotožnil. Podľa konštantnej judikatúry kritika nie je neoprávnená, ak nie sú prekročené medze kritiky vecnej (opierajúcej sa o pravdivé skutočnosti a vychádzajúce z nich závery, ktoré tieto skutočnosti odôvodňujú) a ak je primeraná obsahom i formou. Použitie kritiky, ironizovania, odcudzovania a zavrhovania konania alebo činnosti fyzickej osoby, opierajúce sa o okolnosti, o ktorých je uvádzaný nepravdivý, prípadne pravdu skresľujúci údaj, predstavuje spravidla citeľný neoprávnený zásah do práva fyzickej osoby na ochranu jej osobnosti, pričom tu ide o značnú intenzitu neoprávneného zásahu, ktorý bude obvykle mať nepriaznivé dôsledky pre takto postihnutú osobu, čo do jej postavenia v rodine a v spoločnosti. V danom prípade nielenže výroky odporcu, z hľadiska zvolenej formy nemožno považovať za kritiku, nakoľko tu išlo výlučne o skutkové tvrdenia, ktorých pravdivosť sa do dnešného dňa nepreukázala, a ak by sme túto skutočnosť pripustili, nešlo by o kritiku, ktorá by bola primeraná obsahom a formou. O oprávnenú kritiku by išlo len v prípade, ak by odporca v prvom rade preukázal pravdivosť svojich tvrdení a následne by z týchto pravdivých tvrdení vyvodil kritický záver voči konaniu/počínaniu osoby navrhovateľa, k čomu však nedošlo.

Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam mal súd za to, že odporca svojimi výrokmi verejne prednesenými na osobu navrhovateľa, neoprávnene zasiahol do jeho osobnostných práv a to tým, že bez ukončenia vyšetrovania (dokazovania vrátane jeho riadneho vyhodnotenia príslušným orgánom) a nerešpektujúc zásadu prezumpcie neviny, obvinil navrhovateľa zo spáchania trestného činu resp. účasti na ňom, pričom v tomto smere nebolo vydané žiadne rozhodnutie trestného súdu resp. nebolo pre uvedený trestný čin ani začaté trestné stíhanie voči osobe navrhovateľa. Takéto skutkové tvrdenia, obvinenia zo spáchania trestného činu (a to v čase nepreukázanej trestnej činnosti u navrhovateľa), je nepochybne neoprávneným zásahom do osobnostných práv.

Ďalšou otázkou, ktorú bol súd povinný riešiť ostala otázka, či je možné za takéto správanie sa odporcu priznať navrhovateľovi nemajetkovú ujmu v peniazoch, ak áno v akej výške resp. či neoprávnený zásah odporcu bol takej intenzity, že došlo v značnej miere k zníženiu dôstojnosti navrhovateľa a jeho vážnosti v spoločnosti.

Podľa ustanovenia § 13 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa konštantnej judikatúry Najvyššieho súdu SR ak k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby dôjde televíznym (rozhlasovým, tlačovým) vysielaním, treba vždy vychádzať z toho, že mal širokú publicitu. Takýto zásah, spočívajúci v tvrdenej, avšak právoplatným rozsudkom súdu nepreukázanej trestnej činnosti, v podstate zakladá nárok oprávnenej osoby domáhať sa náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Tlač ako i televízne médiá sú z hľadiska rozsahu ich pôsobenia jedným z najdostupnejších zdrojov informácií širokej verejnosti. Ak k neoprávnenému zásahu do chránených práv dôjde týmito médiami, treba vždy vychádzať z toho, že mal širokú publicitu. To v prípade, že zásah bol spojený so znížením dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v spoločnosti (o taký zásah ide jednoznačne pri tvrdenej, avšak právoplatným rozsudkom súdu nepreukázanej trestnej činnosti), zakladá nárok oprávnenej osoby domáhať sa náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Z vykonaného dokazovania bolo jednoznačne preukázané, že k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv navrhovateľa došlo zverejnením nepravdivých (doposiaľ nebola pravdivosť výrokov preukázaná) informácii o navrhovateľovi jednak vo viacerých najčítanejších celoštátnych denníkoch SME, Právo, Národná obroda, Pravda ako aj prostredníctvom rozhlasu Rádio - Hlas ameriky, Rádio Slobodná Európa aj prostredníctvom verejnoprávnej televízie STV . Z toho potom vyplýva záver, že neoprávnený zásah zo strany odporcu mal širokú publicitu, nakoľko predmetné výroky boli prezentované nielen v novinách ale aj v rozhlase a televízii, čo nepochybne pridalo na intenzite zásahu. Zároveň v jednotlivých článkoch použité výrazy a systematické a cieľavedomé podsúvanie skutkových tvrdení odporcu o osobe navrhovateľa resp. o jeho vzťahu k trestnému činu nepochybne vyvolali u radového čitateľa podozrenie (ak nie presvedčenie) o tom, že navrhovateľ skutočne riadil spáchanie predmetnej trestnej činnosti, preto takýto zásah je spojený so znížením dôstojnosti navrhovateľa a jeho vážnosti v spoločnosti, čo zakladá nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Pokiaľ ide o vyjadrenie miery, akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby navrhovateľa v spoločnosti, treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom či inom prostredí navrhovateľa. Túto mieru sa súd snažil zisťovať dokazovaním a posúdením na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie. V takomto prípade súd zisťuje ako sa neoprávnený zásah prejavil v spoločenskej, rodinnej, pracovnej sfére dotknutej osoby a to najmä výsluchom navrhnutých svedkov, prípadne inými listinnými dôkazmi, ktoré bezprostredne súvisia so zásahom. V tomto smere (na rozdiel od pravdivosti a oprávnenosti zásahu, ktorý musí preukázať pôvodca zásahu a nie dotknutý subjekt, ako nesprávne argumentoval odporca vo svojich písomných vyjadreniach) zaťažuje dôkazné bremeno navrhovateľa, ktorý musí v konaní pred súdom preukázať aké následky neoprávnený zásah vyvolal v jeho spoločenskom príp. inom postavení. V danom prípade navrhovateľ nepredložil súdu žiaden dôkaz (nenavrhol výsluch svedkov) preukazujúci dopad neoprávneného zásahu v jeho spoločenskom uplatnení, a napriek viacerým výzvam súdu aj cestou jeho právneho zástupcu, sa nedostavil na pojednávania, kde by mohol svojou výpoveďou preukázať tieto dopady. Tvrdenia navrhovateľa o následkoch neoprávneného zásahu zostali teda len vo všeobecnej rovine s tým, že ako jediný dôkaz bol prezentovaný (aj to samotným odporcom v rámci jeho obrany) dôkaz o výsledku prieskumu verejnej mienky uskutočnenom agentúrou FOCUS, kde viac ako 70% obyvateľstva sa domnieva, myslí si, alebo je presvedčených, že na únose jeho syna do Rakúska sa podieľala Slovenská informačná služba, ktorá bola riadená navrhovateľom.

Neoceniteľnosť jednotlivých stránok ľudskej osobnosti ešte neznamená, že by peniazmi nebolo možné vyjadriť výšku náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej protiprávnym zásahom do osobnosti. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy možno určiť, a to spôsobom, ktorý uvádza zákon - s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 OZ). Súd spomedzi okolností, za ktorých došlo k zásahu, prihliadol (aj keď bez predloženia konkrétneho dôkazu navrhovateľom) predovšetkým na to, že medializácia pravdivosť nepreukázaných skutkových tvrdení o osobe a spôsobe konania navrhovateľa zasiahli do mimoriadne citlivej oblasti života navrhovateľa - občianskej bezúhonnosti, cti a vážnosti v spoločnosti. Navrhovateľ bol totiž výrokmi odporcu nepriamo označený za "páchateľa" protiprávnej činnosti, ktorá je všeobecne považovaná za protispoločenskú a nemorálnu a ako taká je spoločnosťou odsudzovaná. Súd vzal zreteľ tiež na skutočnosť, že táto údajne protispoločenská činnosť musela nepochybne postihnúť aj všetkých členov navrhovateľovej najbližšej rodiny. Za veľmi závažnú okolnosť súd považoval, že k zásahu nedošlo v malom okruhu osôb, ale prostredníctvom masovokomunikačných, širokej verejnosti určených informačných prostriedkov, v dôsledku ktorého bol zásah negatívneho pôsobenia predmetnej kauzy značný.

Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje aj so zreteľom na jej intenzitu, rozsah a na jej ohlas, ako aj na dĺžku jej trvania. Povinnosť prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, je stanovená zámerne veľmi všeobecne, ako vo vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, tak aj vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil. Deje sa tak s cieľom, aby pri určovaní konečnej výšky peňažného zadosťučinenia bolo možné v rámci sudcovskej úvahy a v súlade s princípom spravodlivosti prihliadnuť k rozmanitým momentom, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, a tak bola v jednote naplnená požiadavka zabezpečujúca účinné primerané zadosťučinenie za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ako aj požiadavka nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Ako už bolo vyššie uvedené, súd pri rozhodovaní o nemajetkovej ujme prihliadal najmä na širokú medializáciu výrokov odporcu o údajnom protiprávnom

konaní navrhovateľa, ktorá predstavovala svojím rozsahom a intenzitou značný zásah do jeho osobnostných práv, ktorého negatívne následky musel pociťovať navrhovateľ, ako aj jeho najbližšia rodina, veľmi intenzívne počas priebehu niekoľkých rokov, a ktoré v malej miere pretrvávajú až dodnes. Rovnako prihliadal na dĺžku trvania tohto zásahu, ktorý nebol uskutočnený jednorazovo, ale bol vykonávaný postupne najprv cez tlačové média, neskôr cez televíziu a rozhlas ako aj vo forme tlačovej konferencie. Dôležitým kritériom bol aj ohlas, ktorý tieto výroky vyvolali u verejnosti (viď výsledky prieskumu agentúry FOCUS). Na druhej strane bral súd do úvahy aj skutočnosť, že odporca mal dôvod na to, aby právom upodozrieval (vzhľadom na dovtedy vykonané dokazovanie v trestnej veci) príslušníkov SIS z toho, že sa mohli podieľať na zavlečení jeho syna do cudziny, zároveň, že ho tieto svedectvá mohli viesť k tomu, že verejne vystúpil s týmito informáciami pred médiami, avšak zároveň bolo jeho povinnosťou poskytnúť verejnosti informácie takým spôsobom, aby nedošlo zároveň k zásahu do osobnostnej sféry práv navrhovateľa, čo však už neurobil.

Napriek absencii konkrétnych dôkazov o dopadoch zásahu na spoločenské, rodinné, pracovné a iné postavenie navrhovateľa, možno konštatovať, že vzhľadom na intenzitu zásahu (výroky odporcu boli prednesené pre viacerými médiami, ide o kauzu o ktorej sa hovorí dodnes aj v súvislosti so snahou o zrušenie udelených amnestií cestou prijatia ústavného zákona) ako aj vzhľadom na spoločenské postavenie odporcu, ktorý v tom čase zastával funkciu prezidenta SR ako aj postavenie navrhovateľa, ako riaditeľa štátneho orgánu, je možné usudzovať, že už len samotná existencia takéhoto zásahu spôsobila, že navrhovateľovi bola v značnej miere znížená dôstojnosť v spoločenských kruhoch, čo nepochybne navrhovateľ musel aj subjektívne pociťovať. Sú známe (z médií) niektoré skutočnosti, ktoré mohli byť v príčinnej súvislosti s týmto zásahom ako napr. opustenie územia SR navrhovateľom, odchod z funkcie riaditeľa SIS a pod., avšak nebolo v konaní pred súdom preukázané, že tieto skutočnosti nastali v bezprostrednej príčinnej súvislosti práve s výrokmi odporcu. Na druhej strane bolo preukázané, že odporca vo svojich výrokoch výslovne žiadal (apeloval) na to, aby bol navrhovateľ zo svojej funkcie odvolaný.

Po zhodnotení všetkých týchto súvislostí mal súd za to, že je namieste, aby bola navrhovateľovi priznaná nemajetková ujma (vzhľadom k samotnej existencii neoprávneného zásahu, ktorý dosahoval značnú intenzitu), avšak nie v takej výške v akej si ju uplatnil, nakoľko, navrhovateľ, napriek svojej dôkaznej povinnosti, nepreukázal súdu konkrétne dopady aké zásah u neho vyvolal v jeho osobnostnej sfére resp. aj keď sú niektoré z následkov verejne známe nebolo v konaní pred tunajším súdom preukázané, že ich bezprostredný vznik mali za následok práve výroky odporcu. Preto súd s prihliadnutím na všetky skutočnosti priznal navrhovateľovi nemajetkovú ujmu vo výške, aká je uvedená vo výrokovej časti rozsudku.

Zníženie dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere nie je jediným prípadom, keď postihnutej fyzickej osobe vznikne právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa §13 ods. 2 OZ, podmienky pre vznik tohto práva sú splnené vo všetkých prípadoch neoprávnených zásahov do osobnostných práv, kedy sa nejaví postačujúcim zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 OZ. Podľa § 13 ods. 1 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. V danom prípade z vykonaného dokazovania je zrejmé, že navrhovateľovi, sa napriek tomu, že žiadal (dokonca aj listom adresovaným priamo odporcovi) o upustenie od zverejňovania informácií odporcom na jeho adresu (o tom, že sa podieľal na zavlečení F. A. ml. do cudziny), doposiaľ nikto zo strany odporcu za neoprávnený zásah do jeho osobnostných práv vyvolaný zverejnením pravdivosť nepreukázaných a dostatočne neoverených skutkových tvrdení neospravedlnil, ani inak neodstránil následky tohto zásahu v takej miere, že by bolo možné zvažovať, že sa mu dostalo aspoň v minimálnom rozsahu primeraného zadosťučinenia.

Za danej situácie jedinou možnosťou ako zmierniť následky neoprávneného zásahu odporcu do osobnostnej sféry navrhovateľa súd považoval, bez zreteľa na zníženie jeho dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti v značnej miere, priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch. V tomto štádiu je už nepostačujúcim zadosťučinením len forma písomného ospravedlnenia sa navrhovateľovi, keď zásah v čase jeho uskutočnenia bol takej intenzity a rozsahu, že výrazne negatívne ovplyvňoval česť a dôstojnosť navrhovateľa v spoločenských kruhoch (najmä s ohľadom na jeho širokú publicitu v médiách), nakoľko samotné ospravedlnenie v súčasnosti už nemôže vyvážiť negatívne dopady vyvolané neoprávneným zásahom, keďže podstatnú časť týchto negatívnych dopadov bolo možné eliminovať

touto formou zadosťučinenia (poskytnutie ospravedlnenia v čase, keď sa mohli negatívne dopady touto formou zadosťučinenia eliminovať) v čase ich najväčšieho pretrvávania, avšak zo strany odporcu v tom čase k takémuto ospravedlneniu nedošlo. Preto má súd za to, že okrem toho, že neoprávneným zásahom došlo k zníženiu dôstojnosti a cti navrhovateľa v spoločnosti v značnej miere, sú splnené predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch aj z dôvodu, že vzhľadom na doterajšiu absenciu akejkoľvek formy reparácie zo strany odporcu, sa vzhľadom na odstup času už nejaví za postačujúce poskytnutie zadosťučinenia v zmysle § 13 ods. 1 OZ.

Na základe takto vykonaného dokazovania a právneho posúdenia veci súd dospel k záveru, že navrhovateľovi prináleží nielen satisfakcia vo forme ospravedlnenia ale aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú súd určil s prihliadnutím na intenzitu, rozsah, ohlas, ako aj na dĺžku trvania neoprávneného zásahu a preto rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Súd ďalšie návrhy účastníkov na doplnenie dokazovania (zo strany navrhovateľa návrh zadovážiť amnestiálne rozhodnutia odporcu v kauze "Technopol", zo strany odporcu vykonať výsluch svedka V.. F., P.. Č., pripojením trestného spisu) zamietol, nakoľko mal za to, že v spise založené dôkazy dostatočne preukazujú skutkový stav veci a preto nevyvstala potreba doplniť dokazovanie v navrhovanom smere, väčšina navrhovaných dôkazov je k predmetu veci právne irelevantná a ako už bolo uvádzané v danom prípade ani nešlo tak o pravdivosť/nepravdivosť tvrdení odporcu ako o to, či odporca týmito výrokmi (najmä spôsobom akým ich predniesol, miestom, kde ich predniesol, použitými slovnými vyjadreniami a pod.) zasiahol alebo nezasiahol do osobnostných práv navrhovateľa.

V časti v ktorej sa navrhovateľ domáhal uloženia povinnosti odporcovi zdržať sa neoprávnených zásahov, najmä verejne nevyhlasovať a nešíriť skutočnosti o jeho údajnom podiele na únose jeho syna do Rakúska, najmä vyslovovať presvedčenie, indície a tvrdenia, že navrhovateľ túto akciu viedol, že má o nej vedomosť a priamo sa na nej ako riaditeľ SIS podieľal, súd žalobný návrh zamietol, nakoľko pre rozhodnutie súdu je rozhodujúci skutkový stav v čase vyhlásenia rozsudku, pričom k rozširovaniu tvrdenia odporcu o možnej účasti navrhovateľa na zavlečení F. A. ml. do Rakúska už došlo a nebol navrhovateľom predložený žiaden dôkaz, že by sa takáto situácia mala opakovať aj v budúcnosti. Ako navrhovateľ sám označil, posledný zásah resp. posledný výrok, ktorý o predmetnej kauze zaznel verejne od odporcu bol ešte v roku 2004 a to v článku denníka SME zo dňa 13.1.2004 s názvom: A.: "Za kauzou by mala byť aspoň politická bodka", v ktorom sám odporca sa vyjadril v tom smere, že odpúšťa navrhovateľovi všetko, čo mu urobil, čo nasvedčuje skôr tomu, že odporca už nemieni ďalej sa k tejto kauze vyjadrovať. Aj samotný názov tohto článku hovorí o "bodke", t.j. o ukončení tejto kauzy aspoň zo strany odporcu. Uvedenému nasvedčuje aj to, že od tohto roku už odporca s obdobnými výrokmi na adresu navrhovateľa verejne nevystúpil, hoci mal na to viaceré príležitosti (napr. keď sa v médiách hovorilo o zrušení amnestií). Rovnako podľa súdu je všeobecne známou skutočnosťou, že odporcov zdravotný stav (aj vzhľadom k jeho veku) nie je v súčasnosti dobrý a preto je vôbec otázne, či by odporca chcel v budúcnosti pokračovať v šírení týchto výrokov. Vzhľadom k tomu, že posledný, na verejnosti prezentovaný, prejav odporcu o predmetnej kauze bol uskutočnený ešte v roku 2004, pričom navrhovateľ nepreukázal súdu, že by odporca od tejto doby ďalej verejne šíril výroky o účasti, podieľaní sa na zavlečení F. A.Č. ml. do cudziny, ako aj s poukazom na to, že pre rozhodnutie súdu je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozsudku, súd žalobný návrh v tejto časti zamietol, nakoľko nemal za preukázané, žeby v súčasnosti takéto konanie odporcu navrhovateľovi hrozilo.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého, ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Vzhľadom k tomu, že navrhovateľ mal úspech iba v 2/3 predmetu sporu (iba v časti priznania satisfakcie vo forme ospravedlnenia a priznania nemajetkovej ujmy vo výške 3.319,-EUR) a neúspech v 1/3 predmetu sporu (v časti uloženia povinnosti odporcovi zdržať sa do budúcna neoprávnených zásahov), rozhodol súd tak, že náhradu trov konania nepriznal ani jednému z účastníkov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia na Okresnom súde Bratislava I v Bratislave. Z odvolania má byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, a musí byť podpísané a datované.
Zároveň v ňom treba uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,

b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis.